

Naturvårdsverket
106 48 Stockholm

Ert dnr NV-03126-23
Vårt dnr R-2023-37

Malmö den 21 september 2023

REMISSVAR: Förslag till nya föreskrifter om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar

Avfall Sverige är kommunernas branschorganisation inom avfallshantering. Det är Avfall Sveriges medlemmar som ser till att avfall tas om hand och återvinns i landets alla kommuner. Vi gör det på samhällets uppdrag: miljösäkert, hållbart och långsiktigt. Vår vision är "Det finns inget avfall". Vi verkar för att förebygga att avfall uppstår, att mer återanvänds och att det avfall som uppstår återvinns och tas om hand på bästa sätt. Kommunerna och deras bolag är ambassadör, katalysator och garant för denna omställning.

Avfall Sverige bildades redan 1947 och har omkring 400 medlemmar. Avfall Sveriges medlemmar är kommuner, kommunalförbund, kommunala bolag och kommunala regionbolag inom avfall och återvinning. Deras kunder utgör Sveriges invånare och en stor del av näringslivet. Genom medlemmarna representerar Avfall Sverige Sveriges befolkning. I Avfall Sverige ingår, som associerade medlemmar, cirka 150 tillverkare, konsulter och entreprenörer aktiva inom avfallshantering.

1. Sammanfattning

Avfall Sverige välkomnar att Naturvårdsverket tagit fram reviderade föreskrifter för ersättning så att de tar hänsyn till de kostnadsökningar som varit sedan ersättningsmodellen togs fram.

Avfall Sverige är positiva till:

- att ersättningen årligen justeras med avfallsindex A12:1MD. Det underlättar administrationen att ett index tillämpas i stället för separata index för respektive kostnadspost.

- en extra schablonersättning för kommuner med låg befolkningstäthet
- fast lägsta ersättning för information för små kommuner
- att ersättning för insamling på återvinningscentraler tydliggjorts och att den kompletterats med ersättning för udda förpackningar.

Avfall Sverige anser att (utöver de förslag som Naturvårdsverket lagt fram):

- kommuner ska ges möjlighet att ansöka om extra ersättning för andra ogynnsamma förhållanden än låg befolkningstäthet ifall kostnaderna överstiger ersättningsnivåerna.
- kommuner ska ges möjlighet att ansöka om extra ersättning för omlastningsstationer.
- att samlokaliserade verksamheter i enbostadshus ska ges ersättning

Avfall Sverige är negativa till:

- att bankgiro endast kan vara hos kommunen, liksom att administratör måste vara på en kommun och anser att utbetalning även bör kunna ske till kommunalförbund och kommunalt bolag.

Avfall Sverige vill också lyfta fram behovet av att så snart som möjligt se över ersättningsmodellen utifrån faktiska kostnader i kommunerna, eftersom trovärdigheten i modellen bygger på att kommunerna ska få kostnadstäckning för den insamling de är skyldiga att bedriva. Detta ligger i linje med Naturvårdsverkets utgångspunkt att kommunerna ska få full ersättning för insamling och information i enlighet med minimikraven i EU:s avfallsdirektiv enligt vilket nödvändiga kostnader *ska* täckas av producenterna i enlighet med artikel 8.a.4 i det direktivet.

2. Specifika kommentarer

2.1 Allmänt

Avfall Sverige välkomnar att Naturvårdsverket beaktat flera av de förslag på som skickats in av Avfall Sverige.

2.2 Förslag till föreskrifter

3§

I denna paragraf anges vilka uppgifter som ska lämnas till Naturvårdsverket:

1. organisationsnummer och adress till kommunen, och
2. det bankgiro- eller plusgironummer eller bankkonto för inbetalning till kommunen enligt första punkten som ska ta emot ersättningen.

Avfall Sverige hade gärna sett att utbetalning även kunde ske till kommunalförbund och kommunalt bolag. Avfall Sverige föreslår ett tillägg med innebörden "... eller den som kommunen sätter i sitt ställe."

Bilaga 1

Avfall Sverige är positiva till ny uppställning i bilagan som gör att det bli enklare att utläsa vilken ersättning som utgår. Dock hade det varit ännu enklare om summan per hushåll hade framgått i tabell 1 och 2 och inte bara uppdelat på materialslag.

Avfall Sverige får en del frågor om ersättningarna är exklusive eller inklusive moms. Det vore en fördel om Naturvårdsverket kan tydliggöra vad som gäller i inledningen till bilagan.

Avfall Sverige har inget att erinra mot att en kategori för fritidsboende hushåll i flerbostadshus införs och att ersättningen föreslås bli densamma som för permanentboende i flerbostadshus.

Avfall Sverige vill lyfta fram att det blir otydligt att använda begreppet enbostadshus. Visserligen beskrivs i Naturvårdsverkets vägledning att med enbostadshus avses en- och tvåbostadshus. Praxis i avfallsbranschen är benämningen "en- och tvåbostadshus" för att särskilja dessa från "flerfamiljshus" och "fritidshus". För tydlighetens skull borde begreppet en- och tvåbostads även användas i föreskrifterna.

2.3 Tabell 1 och 2

Avfall Sverige noterar att samlokaliserad verksamhet endast tas upp i kategorin permanentboende hushåll i flerbostadshus. Avfall Sverige ställer sig undrande till om verksamheter, t.ex. enmansföretag, i enbostadshus inte räknas som samlokaliserad verksamhet. Detsamma gäller verksamheter i säsongsbetonade verksamheter i flerbostadshus.

Enligt Avfall Sveriges bedömning borde en verksamhet i en- och tvåbostadshus kunna definieras som samlokaliserad i enlighet med 6 kap. 4 § och 7 kap. 10 § FPF eftersom förordningen bara anger "verksamhet" och inte någon närmare avgränsning.

Avfall Sverige förordar att samlokaliserad verksamhet läggs till för varje boendekategori i tabell 1 och 2. I praktiken kan det inte handla om många verksamheter, men det borde finnas möjlighet att få ersättning för alla anmälda verksamheter oavsett boendekategori.

2.4 Tabell 4

Beskrivande text kan med fördel kompletteras med den text som förekommer i remissdokumentet rörande vilka återvinningscentraler som ersättning utges för, "ersättning för den insamling som kommuner har en skyldighet att tillhandahålla vid stationära bemannade återvinningscentraler" i syfte att minimera osäkerheten runt vilka centraler som kan ge ersättning.

Konsekvensbeskrivning

Avfall Sverige välkomnar den utförliga och väl genomarbetade konsekvensutredning i detta förslag.

2.5 Avsnitt 4.1

Avfall Sverige är positiva till att Avfallsindex A12:1MD tillämpas för indexreglering och enligt det förslag på bas- respektive avläsningsmånad som föreslås. Det används i stor utsträckning av kommuner för reglering av avtal inom avfallshämtning och inkluderar kostnader som är förknippade med insamling av avfall under kommunalt ansvar. För att det inte ska bli några missförstånd vill Avfall Sverige informera om att avfallsindexet finansieras och ägs av Avfall Sverige, men tas fram av Statistiska centralbyrån för att garantera opartiskhet och trovärdighet. Det är ett index som accepteras av såväl beställare som leverantörer av avfallstjänster. Jämfört med de förslag som nämns i avsnitt 5.2.1 anser Avfall Sverige att tillämpning av ett generellt index är mer administrativt enkelt och fullgott för att beräkna kostnadsförändringar.

2.6 Avsnitt 4.2

Avfall Sverige välkomnar att Naturvårdsverket föreslår en lägsta ersättning med 50 000 kr för kommuner med få invånare, i enlighet med det av Avfall Sverige inlämnade förslag ersättning för information. Avfall Sverige förordar dock, som tidigare påpekats, att ersättningen för information också tar hänsyn till fritidsboende och turism. Så som ersättningen nu är utformad kan kommunerna inte förväntas informera fritidsboende och turister om sortering mer än övergripande. Det innebär att alla kommuner förväntas informera sina permanentboende om vikten av sortering även när de är på semester i andra kommuner. Detta är särskilt problematiskt för kommuner med stora turistflöden.

Avfall Sverige välkomnar att Naturvårdsverket avser att göra en översyn av ersättningsmodellen för information.

2.7 Avsnitt 4.3

Avfall Sverige välkomnar att ersättning för insamling på återvinningscentraler tydliggörs och kompletteras med ersättning för udda förpackningar, såsom trä och keramik. Kravet på insamling gäller enbart stationära bemannade återvinningscentraler och det är bara dessa som får ersättning. Många kommuner har redan insamling av vanliga förpackningar på eller i anslutning till en ÅVC. Avfall Sverige välkomnar att Naturvårdsverket baserat förslaget om ersättning för träförpackningar och övriga förpackningar på Avfall Sveriges och Näringslivets Producentansvars gemensamma förslag.

Avfall Sverige förordar dock att det förtydligas i föreskrift om vilka förpackningsslag som inkluderas i "övriga förpackningar". Avfall Sverige har identifierat textil och keramik (inklusive annat ler- och stengods) men detta skulle behöva regleras. Om andra förpackningsslag förekommer måste även dessa regleras. Att enbart använda det oklara begreppet "övriga" försvårar hantering, planering och den förutsägbarhet som krävs för förpackningsinsamling.

2.8 Avsnitt 4.4

Avfall Sverige välkomnar att Naturvårdsverket föreslår ersättning för kommuner med låg befolkningstäthet i enlighet med det förslag som Avfall Sverige skickat in. Det innebär större möjlighet till kostnadstäckning för den fastighetsnära insamlingen för kommuner med långa körsträckor och gles befolkning. Avfall Sverige och FTI föreslog redan när förslag på ersättningsmodell skickades in till Naturvårdsverket våren 2022 att extra ersättning skulle utgå till kommuner med låg befolkningstäthet som en schabloniserad ersättning. Naturvårdsverkets förslag ger därför en bra grund till dess att kunskapen om kommuners faktiska kostnader för insamlingen i olika typkommuner förbättras.

2.9 Avsnitt 5.2.3

Avfall Sverige anser att det, utöver de ersättningar som föreslås, även bör ges någon form av kompensation till kommuner med andra typer av ogynnsamma förhållanden än låg befolkningstäthet. Avfall Sverige har sedan tidigare lämnat förslag på hur dessa kommuner skulle kunna kompenseras. Det handlar t.ex. om kommuner som förväntas ha högre omlastningskostnader än mediankommunerna i respektive kommungrupp, kommuner med svåra vinterförhållanden i form av snö och halka samt kommuner med hög andel boende på öar utan broförbindelse. För dessa förhållanden föreslår Avfall Sverige en möjlighet att ansöka om extra ersättning hos Naturvårdsverket.

För kommuner med små mängder förpackningsavfall och höga omlastningskostnader föreslår Avfall Sverige, i enlighet med tidigare inskickat förslag, att en extra ersättning, efter ansökan från drabbade kommuner, ska kunna betalas ut i efterhand när omlastade mängder är kända. Avfall Sverige delar inte Naturvårdsverkets bedömning att förutsättningarna för att öppna upp för ansökningsförfaranden är små i nuläget, bl.a. mot bakgrund av att de skulle behöva ta fram kriterier för att bedöma på vilka grunder en sådan ersättning skulle kunna betalas ut. Avfall Sverige vill i sammanhangen betona vikten av att trovärdigheten för ersättningsmodellen bygger på att kommunerna kompenseras för sina nödvändiga kostnader och att de ska ha möjlighet till extra ansökan om kostnaderna faller utanför givna ramar.

Vad gäller omlastning konstaterar Avfall Sverige att den, i den rörliga tonersättningen, inbakade ersättningen om 150 kr per ton för omlastning är mycket låg för många kommuner, särskilt om ny omlastningsstation måste etableras. Det är därför önskvärt att snarast möjligt se över ersättningsmodellen vad gäller omlastning. Särskilt viktigt blir det då kommunerna enligt förslagen inte har möjlighet att ansöka om extra ersättning för höga omlastningskostnader. Det kan vara en fördel att särskilja omlastningskostnaden och inte ha den inbakad i den rörliga tonersättningen.

För fortsatta kontakter i dessa frågor hänvisar vi till vår chefsjurist Sven Lundgren eller seniora rådgivare Jenny Westin jenny.westin@avfallsverige.se , telefon 040-35 66 15.

Med vänlig hälsning,
Avfall Sverige

Tony Clark
Vd